

مزایای گواهی سپرده کالایی نفتی برای بانک‌ها و نهادهای مالی

کارشناس بازار سرمایه با بیان اینکه گواهی سپرده کالایی نفتی نوعی دارایی ارزی به حساب می‌آید و سرما به‌گذاران از این منظر منتفع می‌شوند، گفت: اینکه تسویه به صورت ریالی و بر اساس قیمت روز ارز است، ریسک سرما به‌گذاران را پوشش می‌دهد. علی‌بخشند درگفت‌وگوفارس درباره گواهی سپرده کالایی نفتی تصریح کرد: قبلاً اگر کسی می‌خواست در شرکت ملی نفت خرید کند، باید احراز هویت می‌شد و لازم بود شرایط خاصی داشته باشد، در مرحله شناخت مشتریان بسیاری از افراد صلاحیت‌شان احراز نمی‌شد و رد می‌شدند. الان در قالب ابزار گواهی سپرده کالایی نفتی هر شخص حقوقی بدون داشتن رولپت خاصی می‌تواند به معاملات نفت خام و میعالت گازی کشور وارد کند.

وی گفت: گواهی سپرده نوعی اوراق است، اما اگر کسی بخواهد کالایش را به صورت فیزیکی تحویل بگیرد، امکانش وجود دارد. قبلاً در اوراق سلف نفتی چیزی فروخته می‌شد که وجود خارجی نداشت اما در گواهی سپرده ماهه ازای فیزیکی محصول در انبار موجود است و قطعاً این امر می‌تواند یکی از مزیت‌های این طرح نسبت به اوراق سلف نفتی باشد.

این کارشناس بازار سرمایه یادآوری کرد: امکاناتی مانند وثیقه‌سازی برای فاینانس، اخذ وام از بانک‌ها و انجام معامله روی گواهی‌ها در طرح جدید به وجود آمده است. در صورتی این ویژگی‌ها اثربخش خواهد بود که این موضوع برای بانک‌های و نهادهای مالی دیگر به روشنی توضیح داده و ابعاد مسئله روشن شود. آموزش‌های لازم در این زمینه باید داده شود و زیرساخت‌ها به وجود بیاید. یکسری اقدامات از طرف سازمان بورس و سازمان سپرده‌گذاری مرکزی در این زمینه انجام شده است اما لازم است این امکانات برای سرمایه‌گذاران و بانک‌ها بیش از پیش توضیح داده شود.

وی بیان کرد: از آنجا که معاملات بر اساس قیمت هر بشکه به دلار انجام می‌شود، گواهی سپرده کالایی نفتی یک نوع دارایی ارزی به حساب می‌آید و سرمایه‌گذاران از این منظر منتفع خواهند شد. به عبارت دیگر، اینکه تسویه به صورت ریالی و بر اساس قیمت روز ارز است تا حدی ریسک سرمایه‌گذاران را پوشش می‌دهد. به گفته وی، اینکه سرسیدها ۳۶ ماهه تعریف شده است و در ۱۸ ماهه اول هزینه انبارداری اخذ نمی‌شود و در ۱۸ ماهه دوم مبلغ آن هزینه اندک است، برای کسانی که می‌خواهند روی اوراق بهادار و نوسانات نرخ ارز کار کنند، می‌تواند جذابیت به وجود بیاورد. این امر می‌تواند برای کسانی که روی معاملات نفت کار می‌کنند، جذاب باشد.

کارشناس بازار سرمایه گفت: این دارایی برای اساس فرمولی مبتنی بر نفت برنت قیمت‌گذاری شده‌اند که با نفت خام و میعانات گازی کشورمان کمی متفاوت هستند. اما این دو می‌توانند هم‌راستا با یکدیگر باشند. افزایش یا کاهش در نفت برنت می‌تواند نشان دهنده جهت حرکتی قیمت نفت کشورمان باشد. بنابراین در چارچوب گواهی کالایی نفتی می‌توان به نوعی به کشف قیمت نیز پرداخت.

بنابر این گزارش در بسیاری از کشورها عرضه نفت خام و میعانات گازی در بورس انجام می‌شود. به نژاگی چارچوبی تحت عنوان گواهی سپرده کالایی برای فروش نفت کشورمان در بستر بورس فراهم شده است. این روش به گفته بسیاری از کارشناسان مزیت‌های زیادی برای برآیمان خواهد داشت. جمله این مزیت‌ها، متنوع‌سازی روش‌های فروش نفت و شفافیت بیشتر در این زمینه است. از سوی دیگر، در قالب این طرح، بازار برای بهتری برای فروش نفت کشورمان داشت و بازار ثانویه‌ای برای معاملات ایجاد می‌شود.
ما می‌توانیم از بستر بورس انرژی برای ابزارسازی استفاده کنیم. منظور این است که با استفاده از یک بستر مالی به انتشار اوراق روی دارایی‌های فیزیکی شرکت ملی نفت بپردازیم. گواهی سپرده کالایی را الان فقط اشخاص حقوقی می‌توانند خریداری کنند و بازار به دریافت فیزیکی کالا یعنی لاینی نیست که در اندگان این نوع گواهی فقط به دریافت فیزیکی کالا مبادرت کنند، بلکه به روش‌های مختلف می‌توانند روی این گواهی سپرده معامله انجام دهند.

تحلیل

اقدام غافلگیر انه او یک پلاس

در کاهش تولید، دلایل و پیامدها

پنجم اکتبر ۲۰۲۲ و وزیران نفت و انرژی ائتلاف تولید کنندگان عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) و غیر اوپک موسوم به اوپک پلاس تصمیم گرفته بودند عرضه نفت خود را برای ماه‌های نوامبر و دسامبر ۲۰۲۲ روزانه ۲ میلیون بشکه نسبت به رقم تولید ماه اگوست ۲۰۲۲ کاهش دهند و در نشست‌های بعدی این سطح تولید را تا پایان سال ۲۰۲۳ تمدید کردند.

در حالی که بیشتر تحلیلگران پیش‌بینی می‌کردند در نشست کمیته وزارتی نظارت بر توافق اوپک پلاس (JMMC) که در سوم آوریل (دوشنبه، ۱۴ فروردین ماه ۱۴۰۲) برگزار شد، این مقدار تولید تمدید شود، اما یک روز پیش از برگزاری نشست، ائتلاف اوپک پلاس در اقدامی غافلگیرانه اعلام کرد بعضی از اعضا در اقدامی داوطلبانه در مجموع روزانه یک میلیون و ۶۶۰ هزار بشکه تولید خود را کاهش خواهند داد. بر این اساس، عربستان سعودی ۵۰۰ هزار بشکه در روز، امارات متحده عربی ۱۴۴ هزار بشکه در روز، عراق ۲۱۱ هزار بشکه در روز، کویت ۱۸ هزار بشکه در روز، قزاقستان ۷۸ هزار بشکه در روز، الجزایر ۴۸ هزار بشکه در روز، عمان ۴۰ هزار بشکه در روز و گابن ۸ هزار بشکه در روز کاهش تولید خواهند داشت و این کاهش از یکم ماه می ۲۰۲۳ اعمال خواهد شد و تا پایان سال ۲۰۲۳ ادامه می‌یابد. افزون بر این، روسیه نیز پیش از این اعلام کرده بود که به پاسخ به اعمال سقف قیمتی از سوی گروه هفت، اتحادیه اروپا و استرالیا، روزانه ۵۰۰ هزار بشکه تولید خود را کاهش خواهد داد. این مقدار کاهش افزون بر کاهش مصوب ۲ میلیون بشکه در روز سال ۲۰۲۲ است و با احتساب آن حدود ۳۷ درصد از عرضه جهانی را شامل می‌شود.

این اقدام اوپک پلاس به دلایل سیاسی، همچنین شرایط کنونی بازار نفت قابل تحلیل است؛ از جنبه سیاسی پس از تنش‌های اوکراین – روسیه، بلوک غرب با تحریم واردات نفت خام و فرآورده از روسیه و اعمال سقف قیمتی بر واردات نفت خام و فرآورده‌های صادراتی روسیه تلاش کرد در آمدهای روسیه را کاهش دهد. اگرچه روسیه توانست با تغییر مسیرهای صادراتی خود به آسیا و به‌ویژه هند و چین و دادن تخفیف قابل توجه تا حدودی جریان صادرات خود را حفظ کند، اما در آمدهای این کشور از صادرات نفت و فرآورده به‌طور چشمگیری کاهش یافت و کاهش قیمت‌ها این روند را تشدید کرد. حمایت از قیمت‌های بالاتر برای حفظ درآمدهای صادراتی، بدون همکاری دیگر تولیدکنندگان اوپک پلاس میسر نبود و از طرف دیگر پس از خروج ترامپ از کاخ سفید و روی کار آمدن بایدن، روابط ریاض و به‌طور خاص محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان با واشنگتن همانند گذشته نبوده و عربستان تلاش کرده است به چین و روسیه نزدیک شود و با کاهش تولید اخیر و افزایش قیمت نفت، افزون بر تأمین مالی پروژه‌های بلندپروازانه خود، با مسکو همکاری بیشتری کند.

اگرچه در تحلیل این اقدام اوپک پلاس برخی تحلیلگران دلایل سیاسی را برجسته کرده‌اند اما از لحاظ شرایط بازار نفت نیز قابل بررسی و توجیه است. سال گذشته میلادی قیمت نفت شاخص برنت پس از آنکه اوتیل مارس ۲۰۲۲ به بیش از ۱۳۰ دلار در بشکه رسید، روندی کاهش داشت و تا پایان سال ۲۰۲۲ دلار ۸۰٫۸۰۰ دلار برای هر بشکه رسید و این روند نزولی در سال ۲۰۲۳ نیز ادامه یافت و اواسط مارس ۲۰۲۳ به حدود ۷۱٫۷۱ دلار به ازای هر بشکه رسید که ۵۵ دلار کمتر از سال گذشته میلادی در همین مقطع زمانی است.

۱۲ جوان

| روزنامه جوان | شماره ۶۷۵۲ |

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۸۸۴۹۸۳۳۰

«جوان» تأثیر عرضه نفت خام در بورس انرژی بر خنثی‌سازی تحریم نفتی را بررسی می‌کند

خنثی‌سازی تحریم‌های نفتی با عرضه نفت خام در بورس

عملیات خنثی‌سازی تحریم‌های تجارت نفت خام ایران با بورس نفت و انتشار اوراق گواهی سپرده نفت خام امکانپذیر است

نفتی است. باید در ارتباط با این مسائل به روشن کردن

افکار عمومی بپردازیم.

■ **گواهی سپرده راه‌کاری برای هدایت و مدیریت نقدینگی در کشور**

بروز حق شناس کارشناس بازار سرمایه نیز در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به این موضوع که مسا در اقتصاد کشورمان با مشکلی به نام رشدی رویه نقدینگی روبه‌رو هستیم می‌باید برایش چاره اندیشی کنیم، تصریح کرد: بنابراین دلایل متعددی تاکنون نتوانسته‌ایم رشد نقدینگی را در کشور کنترل کنیم. لازم است برای سوق دادن این نقدینگی به مسیرهای درست سیاست‌گذاری داشته باشیم. به این منظور باید از یکسری ابزارها استفاده کنیم تا نقدینگی به سمت و سوی که با معیشت مردم ارتباط دارد مثل خودرو و مسکن نرود.

این کارشناس بازار سرمایه خاطر نشان کرد: گواهی سپرده کالایی نفتی می‌تواند ابزاری در جهت مدیریت نقدینگی در کشورمان باشد. مابلی سال‌های گذشته همین ابزارها را در زمینه‌های مختلف از جمله در حوزه سکه داشته‌ایم. وقتی مشکل پیش می‌آید، سیاستگذار تصور می‌کند موضوع به بازارها برمی‌گردد و به همین دلیل این طرح‌ها را تعطیل می‌کند. در حالی که لازم است با استفاده از سیاست‌گذاری‌های درست به سمت استفاده بهینه از این ابزارها گام برداریم.

وی در ادامه گفت: لازم است سیاستگذار اقتصادی به برخی اعتمادسازی‌ها بپردازد و به سرمایه‌گذاران اطمینان خاطر داده شود که گواهی سپرده کالایی نفتی یک ابزار دائمی است و قرار نیست بعد از مدت کوتاهی برچیده شود. اگر به سیاستگذاران اطمینان کافی در مورد طرح بدهیم، اتفاق خوبی می‌افتد.

حق شناس ادامه داد: بنده کاملاً با این نظر کارشناسان موافق هستم که بخش خصوصی انگیزه بیشتری برای یافتن راه‌های ابتکاری در فروش نفت دارد. ایجاد بستری برای ورود بخش خصوصی به معاملات نفتی کشور ایده خوبی است و می‌تواند مزیت‌های زیادی داشته باشد. شرطش این است که شفافیت وجود داشته باشد و در فضای به دور از اتهام این سیاست اعمال شود. باید در بستری شفاف نفت خرید و فروش شود و ابعاد طرح به صورت کامل مشخص و روشن باشد.

این کارشناس بازار سرمایه در ادامه افزود: اوراق گواهی سپرده همچنین می‌تواند به تقای حضور نفت خام ایران در بازارهای جهانی کمک کند. سسی دی‌ها برای ایجاد بستری فاینانی برای فروش نفت می‌توانند به افزایش دیده شدن نفت خام ایران و جذب خریداران بیشتری از سراسر جهان کمک کنند. این می‌تواند به افزایش تقاضا برای نفت ایران و رونق اقتصاد این کشور کمک نماید. حق شناس در رابطه با اینکه دولت سیزدهم به جای طرح شکست خورده اوراق سلف نفتی، اوراق گواهی سپرده کالایی با مزیت‌های فراوان برای سرمایه‌گذاران منتشر کرده است، اظهار کرد: اوراق سلف نفتی توانست حاصلی برآیمان داشته باشد و به خاطر ویژگی‌هایی که داشت توقعات ما را برآورده نکرد. به جای این طرح شکست خورده، گواهی سپرده کالایی نفتی مطرح و تلاش شده است ریسک‌های طرح قبلی پوشش داده شود. موضوع مهم این است که سنگ‌اندازی‌های احتمالی در آینده سر راه این طرح نداشته باشیم. باید تمامی ارکان حاکمیت شامل مجلس، دولت و دیگران این اطمینان خاطر را به سرمایه‌گذاران دادند که گواهی سپرده کالایی نفتی یک طرح کوتاممدت نیست و با اولین مشکل برچیده نخواهد شد.

■ **جمع‌بندی**

بنظر می‌رسد عرضه نفت خام در بورس انرژی ضمن شفاف کردن فرآیند میادلات، امکان بی‌اثر کردن تحریم‌های نفتی را دارد. آنچه مهم می‌نمایاند نظرات انبار موجود باشد و برای کالایی که وجود دارد، گواهی صادر شود. سرمایه‌گذاران به بازارها بر می‌گردد و به همین دلیل این طرح‌ها را تعطیل می‌کند

سپرده کالایی نفتی را برای بخش خصوصی بالا ببریم، سرمایه‌گذاران بیشتری به این موضوع ورود می‌کنند. موقوف‌هایی مانند سرسیدهای ۳۶ ماهه و عدم اخذ هزینه انبارداری در ۱۸ ماهه اول، امکان وثیقه‌سازی گواهی‌ها برای فاینانس و اخذ وام از بانک‌ها و تسنویه ریالی با بهای روز ارز به جذابیت بیشتر این طرح برای اشخاص خصوصی و پوشش ریسک‌های افزایش

■ **هدف گواهی سپرده نفتی، گسترش مبادی صادراتی و ورود بخش خصوصی**
فریال مستوفی، عضو اتاق بازرگانی تهران در گفت‌وگو با «جوان» در خصوص تقاضای اوراق سلف نفتی با گواهی سپرده کالایی نفتی گفت: «اوراق سلف که گذشته مطرح شد، نوعی تسنویه و آینده‌فروشی محسوب می‌شد. از آنجایی که زمان دقیقی برای تحویل کالا وجود نداشت، استقبال کمی از آن طرح‌ها صورت گرفت اما گواهی سپرده بر خلاف اوراق سلف، اوراق بدهی نیست و با اوراق بهادار سسر و کار داریم. از آنجایی که گواهی سپرده نفت خام منجر به تحویل صددرصدی نفت خام می‌شود، می‌تواند مبادی صادراتی و ورود بخش خصوصی به معاملات

وی در ادامه گفت: گواهی سپرده کالایی نفتی بر مبنای دارایی مصون از تورم تعریف شده است. واقعیت این است که ما در اقتصاد ایران برای افزایش ارزش پول ملی در بلندمدت به ابزارهایی نوین نیاز داریم که این گواهی‌ها یکی از آن موارد محسوب می‌شود. ایجاد نکردن تعهد برای سال‌های بعد، مزیت دیگر این طرح است. کشف متصفانه قیمت را هم باید در زمره ویژگی‌های مثبت این طرح ببوریم.

مستوفی ادامه داد: امکان تسنویه ریالی و استفاده از این گواهی برای گزانتی برگشت پول سرمایه‌گذاری خارج از نیز از مزیت‌های گواهی سپرده کالایی نفتی محسوب می‌شود و به دلیل اینکه این گواهی‌ها اوراق بهادار هستند، امکان وثیقه‌گذاشتن نزد بانک و دریافت تسهیلات نیز وجود دارد که ویژگی مثبت دیگری برای این طرح به حساب می‌آید. از سوی دیگر، گواهی سپرده نفتی تاریخ انقضا ندارد و این موضوع را هم باید به مزیت‌هایش اضافه کرد.

این عضو اتاق بازرگانی تهران در ادامه گفت: گواهی‌های سپرده اوراق بهادار هستند، بنابراین امکان وثیقه‌سازی برای فاینانس، اخذ وام از بانک‌ها، تهاتر گواهی‌ها با

گواهی سپرده کالایی یکی از انواع اوراق بهادار است که در بورس قابلیت پذیرش و معاملات دارد. این اوراق گواهی از یک کالای معینی که در بورس پذیرش شده است، نشئت می‌گیرد. شرکتی که متقاضی است اول انباری را نزد سازمان بورس مشخص و سپس آن را پذیرش می‌کند. بعد که انبار پذیرفته شد، به ازای کالا‌های موجود در انبار یک قبض انبار صادر می‌شود که این قبض توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی بنا بر واحدی که اعلام شده است، تبدیل به اوراق گواهی شده و به صورت الکترونیک در حساب ناشر وثیقه می‌شود و قابلیت معامله پیدا می‌کند. بعد از آن، اطلاعیه‌گشایش انبار در سایت رسمی بورس باید منتشر شود که در آن مشخصات کالای انبار مورد پذیرش، نحوه معامله، نحوه تحویل کالا و نحوه تسنویه حساب قید می‌شود. در این بخش از اوراق گواهی سپرده کالایی نفت می‌گویند.

ورود نفت به بازار بورس انرژی کشور اقدام مثبتی است و باعث ایجاد تحرک در اقتصاد کشور می‌شود. از نظر آنان، هر چندერთی‌نامت جذابیت طرح گواهی

فریال مستوفی

عضو اتاق بازرگانی تهران

گواهی سپرده کالایی نفتی پسر مبنای دارایی مصون از تورم تعریف شده است. واقعیت این است که ما در اقتصاد ایران برای افزایش ارزش پول ملی در بلندمدت برای افزایش ارزش پول ملی در بلندمدت سرسید مشخص علاوه بر اینکه جالش‌های طرح‌های قبلی را حذف کرد با اضافه کردن مزیت‌هایی نظیر امکان وثیقه‌سازی و سرمایه‌گذاری در این ابزار جدید، مزیت‌های جدیدی نیز به این اضافه نمود.

»

فراسرو

عضو کمیسیون انرژی مجلس:

ورود نفت به بازار سرمایه سبب پویایی در اقتصاد می‌شود

گفت: طی سال‌های گذشته موضوع ورود نفت به معاملات بورس کشور مطرح بوده است. تاکنون چند بار این موضوع پیگیری شده، اما

به نتیجه مطلوب نرسیده است. وی افزود: بنده همواره مطرح کرده‌ام که این اقدام بسیار خوب است و می‌تواند تأثیر مثبتی بر چرخه اقتصاد کشور داشته باشد. با این وجود نامم در چر این اقدام به‌کندی انجام می‌گیرد و تاکنون به موفقیت نرسیده است.

عضو کمیسیون انرژی مجلس گفت: عرضه نفت در بورس در

کشورهای مختلف تجربه شده و کارآیی خود را نشان داده است. این اقدام می‌تواند تحرک خوبی در اقتصاد کشور ایجاد کند و به ویژه در بحث فروش نفت کمک‌کننده باشد.

ناصری‌نژاد با بیان اینکه یکی از مشکلات فعلی کشور این است که در فروش نفت مشکل داریم، اما داده، محدودیت‌هایی در این زمینه داریم و دولت با مسائلی روبه‌روست. وارد کردن نفت به فضای بورس کشورمان و اینکه اجازه دهیم بخش خصوصی در این حوزه فعالیت داشته باشد و به خرید و فروش نفت و فرآورده‌های نفتی بپردازد، می‌تواند پویایی خوبی را در اقتصاد کشور ایجاد کند.

■ **تفاوت اوراق سلف نفتی با اوراق گواهی سپرده نفت خام چیست؟**

ناصری‌نژاد تأکید کرد: با توجه به تمامی آنچه گفته شد، گواهی سپرده نفت خام طرح بسیار خوبی است و همه باید کمک کنیم این طرح به نتیجه برسد و جامعه از ثمرات مثبتش بهره‌مند شود.

این نماینده مجلس بیان کرد: قبلاً ما طرح‌هایی در زمینه ورود نفت به بورس داشتیم و تلاش شده است در گواهی سپرده نواقص طرح‌های قبلی پوشش داده شود. رویکرد مثبتی در این روش در پیش گرفته شده است. مثلاً ما در اوراق سلف نفتی به نوعی آینده‌فروشی داشتیم، اما در گواهی سپرده ما به ازای فیزیکی نفت